Teisipäev, 20. oktoober 2020

P9_TA(2020)0274

Digiteenuste õigusakt ja põhiõigustega seoses tekkivad probleemid

Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2020. aasta resolutsioon digiteenuste õigusakti ja põhiõigustega seoses tekkivate probleemide kohta (2020/2022(INI))

(2021/C 404/03)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 2,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artiklit 16 ja artiklit 114,

— võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 6, artiklit 7, artiklit 8, artiklit 11, artiklit 13, artiklit 21, artiklit 22, artiklit 23, artiklit 24, artiklit 26, artiklit 38 ja artiklit 47,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (e-kaubanduse direktiiv) ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) ([2]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda ([4]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (autoriõiguste direktiiv) ([5]),

— võttes arvesse komisjoni 1. märtsi 2018. aasta soovitust (EL) 2018/334 meetmete kohta, millega tulemuslikult võidelda ebaseadusliku veebisisu vastu ([6]),

— võttes arvesse Europoli 18. septembri 2018. aasta internetipõhise organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnangut (IOCTA),

— võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu asjakohast praktikat,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0172/2020),

([1]) EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.
([2]) ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.
([3]) EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37.
([4]) ELT L 303, 28.11.2018, lk 69.
([5]) ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.
([6]) ELT L 63, 6.3.2018, lk 50.

Teisipäev, 20. oktoober 2020

A. arvestades, et ELi eduka ja püsiva digiteenuste poliitika keskmesse tuleb juurutada sellised põhiõigused nagu eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse, mittediskrimineerimise põhimõte ning väljendus- ja teabevabadus; arvestades, et neid õigusi tuleb vaadelda nii seadusest kui ka nende rakendamisest lähtuvalt;

B. arvestades, et digiteenuste liigid ja digiteenuste osutajate rollid on sellest ajast saadik, kui e-kaubanduse direktiiv 20 aastat tagasi vastu võeti, oluliselt muutunud;

C. arvestades, et kasutajate usalduse saavutavad ainult digiteenused, mis austavad kasutajate põhiõigusi ja mis tagavad mitte ainult teenuste kasutuselevõtu, vaid pakuvad ka ettevõtjatele konkurentsieelist ja stabiilset ärimudelit;

D. arvestades, et kõigi ELi territooriumil digiteenuseid pakkuvate teenuseosutajate suhtes kohaldatavaid andmekaitse-eeskirju ajakohastati ja ühtlustati kogu ELi piires hiljuti isikuandmete kaitse üldmäärusega; arvestades, et eraelu puutumatuse eeskirjad elektroonilise side sektoris, mis on digiteenuste osa, on hõlmatud eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga ning on praegu läbivaatamisel;

E. arvestades, et veebiplatvormide kaudu jagatava igat liiki kasutajate loodud sisu ja osutatavate teenuste, sealhulgas pilveteenuste hulk on suurenenud hüppeliselt ja enneolematu kiirusega, mida soodustab kõrgtehnoloogia; arvestades, et see hõlmab ebaseaduslikku sisu, näiteks veebis lapspornot kujutavaid pilte, ja sisu, mis on küll seaduslik, kuid võib olla kahjulik ühiskonnale ja demokraatiale, nagu väärinfo COVID-19 ravimeetodite kohta;

F. arvestades, et internetis levivat vihakõnet ja väärinfot esineb viimastel aastatel üha rohkem, kuna üksikisikud ja häirivad osalejad kasutavad veebiplatvorme polariseerumise süvendamiseks, mida omakorda kasutatakse poliitilistel eesmärkidel; arvestades, et naised, teise nahavärviga isikud, etnilistesse või keelelistesse vähemustesse kuuluvad või eeldatavasti kuuluvad isikud ja LGBTIQ-inimesed puutuvad internetis sageli kokku nende vastu suunatud diskrimineeriva vihakõne, kiusamise, ähvarduste ja süüdistustega;

G. arvestades, et sellele suundumusele on kaasa aidanud veebiplatvormid, mille ärimudel põhineb kasutajaandmete kogumisel ja analüüsimisel eesmärgiga tekitada rohkem liiklust ja klikke ning omakorda rohkem profiilianalüüsi andmeid ja seega suuremat kasumit; arvestades, et see toob kaasa kõmulise sisu võimendamise; arvestades, et vihakõne ja väärinfo kahjustavad avalikke huve, sest need kahjustavad lugupidavat ja ausat avalikku arutelu ning seavad ohtu avaliku julgeoleku, kuna need võivad õhutada vägivalda päriselus; arvestades, et sellise sisu vastu on oluline võidelda, et tagada põhiõiguste austamine ning kaitsta õigusriigi põhimõtet ja demokraatiat ELis;

H. arvestades, et sotsiaalmeedia ja teised sisu levitamise platvormid kasutavad oma sisu ja reklaamide täpseks suunamiseks ja levitamiseks profiilianalüüsi meetodeid; arvestades, et üksikisikute digitaalsetest jälgedest kogutud andmeid on võimalik kaevandada viisil, mis võimaldab teha väga täpseid järeldusi väga eraeluliste isikuandmete kohta, eriti kui sellised andmed ühendatakse muude andmekogumitega; arvestades, et Cambridge Analytica ja Facebooki skandaalid näitasid riske, mis on seotud veebiplatvormide läbipaistmatute andmetöötlustoimingutega, ning paljastasid, et teatavatele valijatele edastati täppissuunatud poliitilist reklaami ja mõnel juhul isegi sihipärast väärinfot;

I. arvestades, et automatiseeritud algoritmid, mis otsustavad, kuidas käidelda, prioriseerida, levitada ja kustutada kolmandate isikute sisu veebiplatvormidel, ka poliitiliste ja valimiskampaaniate käigus, taastekitavad sageli ühiskonnas eksisteerivaid diskrimineerivaid mustreid ja seavad sellega juba niigi mõjutatud isikud suurde diskrimineerimisohtu; arvestades, et algoritmide laialdane kasutamine sisu eemaldamiseks või tõkestamiseks tekitab ka muret õigusriigi põhimõtte pärast ning seaduslikkuse, õiguspärasuse ja proportsionaalsusega seotud küsimusi;

J. arvestades, et väikesel arvul peamiselt väljastpoolt Euroopat pärit teenuseosutajatel on märkimisväärne turujõud ning nad mõjutavad üksikisikute õigusi ja vabadusi, meie ühiskonda ja demokraatiat, kuna nad kontrollivad teabe, teenuste ja toodete esitlemise viisi, mistõttu neil on ka oluline mõju liikmesriikide toimimisele ja nende kodanikele; arvestades, et

nende platvormide otsustel võib olla kaugeleulatuv mõju väljendus- ja teabevabadusele ning meediavabadusele ja meedia mitmekesisusele;

K. arvestades, et poliitiline lähenemisviis ebaseadusliku veebisisu vastu võitlemiseks ELis on seni keskendunud peamiselt vabatahtlikule koostööle ja kohtuotsuse alusel sisu eemaldamisele, kuid üha rohkem liikmesriike võtab lisaks vastu riiklikke õigusakte ebaseadusliku sisu vastu võitlemiseks ühtlustamata viisil; arvestades, et hiljutistesse ELi tasandi valdkondlikesse õigusaktidesse lisati teatavat liiki ebaseaduslikku sisu käsitlevad eeskirjad;

L. arvestades, et puhtalt platvormide iseregulatsioonil põhinev lähenemisviis ei taga piisavat läbipaistvust, vastutust ega järelevalvet; arvestades, et selline lähenemisviis ei anna riigiasutustele, kodanikuühiskonnale ja kasutajatele nõuetekohast teavet selle kohta, kuidas platvormid tegelevad ebaseadusliku sisuga ning nende tingimusi rikkuva ebaseadusliku tegevuse ja sisuga, ega ka selle kohta, kuidas nad sisu üldiselt kureerivad;

M. arvestades, et selline lähenemisviis ei pruugi tagada põhiõiguste järgimist ja tekitab olukorra, kus õiguskaitsekohustused antakse osaliselt üle erasektori osalejatele, millest tuleneb väljendusvabaduse õigusse sekkumise oht;

N. arvestades, et regulatiivne ja muu järelevalve on ELis valdkonnapõhine; arvestades, et kasulik oleks ELi eri järelevalveasutuste vaheline täiendav ja ulatuslikum kooskõla;

O. arvestades, et usaldusväärsete ja võrreldavate avalike andmete puudumine ebaseadusliku ja kahjuliku veebisisu levimuse, teadete ning sisu kohtu korraldusel ja iseregulatsiooni raames eemaldamise kohta ning pädevate asutuste järelmeetmete kohta tekitab läbipaistvuse ja vastutuse puudujäägi nii era- kui ka avalikus sektoris; arvestades, et puudub teave platvormide ja veebisaitide kasutatavate algoritmide kohta ning selle kohta, kuidas platvormid tegutsevad sisu eksliku eemaldamise korral;

P. arvestades, et laste seksuaalne ärakasutamine internetis on üks ebaseadusliku sisu vorme, mida soodustab tehnoloogia areng; arvestades, et internetis ringleva lapsporno tohutu hulk tekitab suuri probleeme selle avastamisel, uurimisel ja eelkõige ohvrite tuvastamisel; arvestades, et Europoli andmetel suurenesid USAs asuvale riiklikule kadunud ja kuritarvitatud laste keskusele (NCMEC) edastatud teated lapsporno internetis jagamise kohta viimase aasta jooksul 106 %;

Q. arvestades, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale tuleks sisu eemaldada liikmesriigi kohtu korraldusel; arvestades, et veebimajutusteenuse pakkujad võivad kasutada automatiseeritud otsinguvahendeid ja -tehnoloogiat, et leida üles ja eemaldada sisu, mis on samaväärne varem ebaseaduslikuks tunnistatud sisuga, kuid neid ei tohiks kohustada talletatavat teavet üldiselt jälgima või aktiivselt otsima ebaseaduslikule tegevusele viitavaid fakte ja asjaolusid, nagu on sätestatud direktiivi 2000/31/EÜ artikli 15 lõikes 1;

R. arvestades, et usaldusväärne e-identimine on hädavajalik digiteenustele turvalise juurdepääsu tagamiseks ja e-tehingute turvalisemaks muutmiseks; arvestades, et praegu on ainult 15 liikmesriiki teavitanud komisjoni oma e-identimise süsteemist piiriüleseks tunnustamiseks määruse (EL) nr 910/2014 ([7]) raames (eIDASe määrus);

S. arvestades, et internet ja veebiplatvormid on jätkuvalt terrorirühmituste peamisi tegevuskohti ning neid kasutatakse propaganda levitamise, värbamise ja nende tegevuse propageerimise vahendina;

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014 määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

Teisipäev, 20. oktoober 2020

1. on veendunud, et toimiv digitaalne ühtne turg toob ELile ja selle liikmesriikidele selget ühiskondlikku ja majanduslikku kasu; väljendab heameelt selle kasu, eriti teabe parema kättesaadavuse ja väljendusvabaduse tugevdamise üle; rõhutab olulist kohustust tagada õiglane digitaalne ökosüsteem, kus austatakse aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi, eelkõige väljendus- ja teabevabadust, mittediskrimineerimist, meediavabadust ja meedia mitmekesisust, privaatsust ja andmekaitset ning tagatakse veebis kasutajate turvalisus; rõhutab, et seadusandlikud ja muud reguleerivad sekkumised digitaalsel ühtsel turul, mille eesmärk on tagada nimetatud kohustuse täitmine, peaksid rangelt piirduma sellega, mis on vajalik; tuletab meelde, et sisu eemaldamise mehhanismid, mida kasutatakse väljaspool nõuetekohase menetluse tagatisi, on vastuolus Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 10;

2. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks vastu kohandatud regulatiivse lähenemisviisi, et käsitleda erinevusi, mis on ikka veel veebi- ja pärismaailma vahel, ning lahendada probleemid, mis on tingitud osalejate ja veebis pakutavate teenuste mitmekesisusest; peab sellega seoses hädavajalikuks kohaldada ebaseadusliku ja seadusliku sisu suhtes erinevaid regulatiivseid lähenemisviise; rõhutab, et ebaseadusliku veebisisu ja küberruumi kasutades toime pandavate kuritegude vastu tuleks võidelda sama rangusastmega ja samadest õiguspõhimõtetest lähtudes nagu ebaseadusliku sisu ja tegevuse vastu väljaspool internetti ning samade tagatistega kodanikele; tuletab meelde, et e-kaubanduse direktiiv toimib siseturul pakutavate veebipõhiste teenuste õigusraamistikuna, millega reguleeritakse sisu haldamist;

3. peab vajalikuks ebaseadusliku sisu kiiret ja järjepidevat eemaldamist, et võidelda kuritegude ja põhiõiguste rikkumistega; on seisukohal, et vabatahtlikud käitumisjuhendid lahendavad probleemi ainult osaliselt;

4. kutsub digiteenuste osutajaid üles eemaldama sisu veebist hoolsal, proportsionaalsel ja mittediskrimineerival viisil, võttes igal juhul nõuetekohaselt arvesse kasutajate põhiõigusi, ning võtma arvesse väljendus- ja teabevabaduse otsustavat tähtsust avatud ja demokraatlikus ühiskonnas, et vältida sellise sisu eemaldamist, mis ei ole ebaseaduslik; palub digiteenuste osutajatel, kes soovivad omal algatusel piirata oma kasutajate teatavat seaduslikku sisu, uurida sisu eemaldamise asemel selle märgistamise võimalust, andes sellega kasutajatele võimaluse otsustada tarbida seda sisu omal vastutusel;

5. on seisukohal, et kõik digiteenuste õigusakti alla kuuluvad õiguslikult volitatud sisu eemaldamise meetmed peaksid puudutama ainult ebaseaduslikku sisu, nagu see on määratletud ELi ja liikmesriikide õiguses, ning et õigusaktid ei tohiks sisaldada määratlemata mõisteid ja termineid, kuna see tekitaks veebiplatvormide jaoks õiguskindlusetust ning ohustaks põhiõigusi ja sõnavabadust;

6. tunnistab siiski, et praegune digitaalne ökosüsteem soodustab ka probleemset käitumist, nagu täppissuunamine, mis põhineb füüsilisi või psühholoogilisi haavatavusi paljastavatel omadustel, vihakõne, rassistliku sisu ja väärinfo levitamine, uued probleemid, nagu mitme platvormi organiseeritud kuritarvitamine ja kontode loomine või veebisisuga manipuleerimine algoritmide abil; märgib murelikult, et mõned ärimudelid põhinevad kasutajatele kõmulise ja polariseeriva sisu näitamisel, et suurendada nende ekraaniaega ja seeläbi veebiplatvormide kasumit; rõhutab selliste ärimudelite negatiivset mõju üksikisikute põhiõigustele ja ühiskonnale tervikuna; nõuab, et veebiplatvormide monetariseerimispoliitika oleks läbipaistev;

7. rõhutab seetõttu, et sellise kahjuliku sisu levikut tuleks piirata; on kindel, et sellega seoses on otsustava tähtsusega meediapädevus, kasutajate kontroll neile pakutava sisu üle ning üldsuse juurdepääs kvaliteetsele sisule ja haridusele; väljendab seetõttu heameelt komisjoni algatuse üle luua Euroopa digimeedia vaatluskeskus, mis toetab sõltumatuid faktide kontrollimise teenuseid, suurendab üldsuse teadmisi internetis leviva väärinfo kohta ja toetab digimeedia jälgimise eest vastutavaid riigiasutusi;

8. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama sõltumatuid ja avaliku teenusena pakutavaid meedia- ja haridusalgatusi meediapädevuse valdkonnas ning kodanikuühiskonna teadlikkuse suurendamise sihtkampaaniaid; juhib tähelepanu sellele, et kahjulikule sisule tuleks erilist tähelepanu pöörata seoses internetti kasutavate alaealistega, eriti seoses nende kokkupuutega küberkiusamise, seksuaalse ahistamise, pornograafia, vägivalla ja enesevigastamisega;

9. märgib, et kuna üksikisiku veebipõhine tegevus võimaldab sügavalt mõista tema isiksust ja temaga manipuleerida, rikub digiteenuse kasutamisega seotud isikuandmete üldine ja valimatu kogumine põhjendamatult õigust eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitsele; rõhutab eelkõige täppissuunatud ja käitumispõhise reklaami ning üksikisikute hindamise võimalikku negatiivset mõju, eriti alaealistele ja haavatavatele rühmadele, kuna sekkutakse üksikisikute eraellu ning tõstatuvad küsimused seoses andmete kogumise ja kogutud andmete kasutamisega reklaami isikupärastamiseks, toodete või teenuste pakkumiseks või hindade kindlaksmääramiseks; kinnitab, et kasutajate õigus mitte olla digiteenuste kasutamisel põhjaliku jälgimise all lisati isikuandmete kaitse üldmäärusesse ja see õigus tuleks kogu ELis nõuetekohaselt jõustada; märgib, et ettepanekus võtta vastu uus määrus, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul (2017/0003(COD)), nägi komisjon ette, et sihipärase sisu kureerimise puhul on vaja nõusolekuotsust;

10. on seisukohal, et eksitav või varjatud poliitiline reklaam on eri liiki internetioht, sest see mõjutab meie demokraatliku ühiskonna toimimise põhimehhanisme, eriti kui sellist sisu toetavad kolmandad isikud, sealhulgas välismaised osalejad; rõhutab, et kui profiilianalüüsi kasutatakse ulatuslikult poliitiliseks täppissuunamiseks, et mõjutada hääletamiskäitumist, võib see rängalt kahjustada demokraatia aluseid; palub seetõttu digiteenuste osutajatel võtta vajalikud meetmed sotsiaalmeediarobotite üleslaaditud sisu tuvastamiseks ja märgistamiseks ning ootab komisjonilt suuniseid sellise veenva digitehnoloogia kasutamise kohta valimiskampaaniates ja poliitilise reklaami poliitikas; kutsub sellega seoses üles kehtestama rangeid läbipaistvusnõudeid tasulise poliitilise reklaami näitamise kohta;

11. peab vajalikuks ebaseadusliku sisu järjepidevat ja põhjendamatu viivituseta eemaldamist rikkumiste korral, eriti mis puudutab lastega seotud rikkumisi, terroristlikku sisu ja põhiõiguste rikkumisi, sellega peavad kaasnema vajalikud kaitsemeetmed, nagu protsessi läbipaistvus, edasikaebamise õigus ja juurdepääs tõhusatele õiguskaitsevahenditele; on seisukohal, et vabatahtlikke käitumisjuhendeid ja lepingulisi teenuse osutamise standardtingimusi ei jõustata piisavalt ning need on aidanud probleemi ainult osaliselt lahendada; rõhutab, et lõplik vastutus seaduse jõustamise, veebitoimingute seaduslikkuse üle otsustamise ja veebimajutusteenuse pakkujatele ebaseadusliku sisu eemaldamise või sellele juurdepääsu tõkestamise korralduse andmise eest lasub sõltumatutel pädevatel asutustel;

12. tunnistab asjaolu, et kuigi teatavat liiki sisu ebaseaduslikkust on lihtne kindlaks teha, on muud liiki sisu puhul raskem otsust teha, sest see nõuab konteksti arvestamist; hoiatab, et praeguste automaatsete vahenditega ei ole võimalik kriitiliselt analüüsida ja piisavalt mõista konkreetse sisu puhul konteksti tähtsust, mis võib kaasa tuua tarbetu eemaldamise ning kahjustada väljendusvabadust ja juurdepääsu mitmekesisele teabele, sealhulgas poliitilistele vaadetele, tuues seega kaasa tsensuuri; rõhutab, et automaatsete teadete läbivaatamine teenuseosutajate või nende töövõtjate poolt ei lahenda seda probleemi täielikult, eriti kui see tellitakse erasektori töötajatelt, kellel puudub piisav sõltumatus, kvalifikatsioon ja aruandekohustus;

13. märgib murelikult, et ebaseaduslikku veebisisu saab hõlpsasti ja kiiresti paljundada ning nii selle kahjulikku mõju väga lühikese aja jooksul suurendada; on sellest hoolimata arvamusel, et digiteenuste õigusaktis ei tohiks ette näha veebimajutusteenuse pakkujate või muude tehniliste vahendajate kohustust kasutada sisu modereerimiseks automaatseid vahendeid;

14. tuletab meelde, et kuritegude puhul ei peaks veebiplatvormid ebaseaduslikku veebisisu mitte ainult eemaldama, vaid selle suhtes peaksid võtma järelmeetmeid ka õiguskaitse- ja kohtuasutused; palub komisjonil kaaluda, kas kohustada veebiplatvorme teatama pädevale asutusele rasketest kuritegudest, millest nad on teada saanud; leiab sellega seoses, et mõnes liikmesriigis ei ole põhiküsimuseks mitte lahendamata kohtuasjad, vaid ka algatamata kohtuasjad; nõuab, et kõrvaldataks pädevatele asutustele kaebuste esitamise takistused; on veendunud, et arvestades interneti piiride olemust ja ebaseadusliku veebisisu kiiret levitamist, tuleks koostööd teenuseosutajate ja riikide pädevate asutuste vahel ning piiriülest koostööd riikide pädevate asutuste vahel parandada ning tugineda vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttele; rõhutab sellega seoses vajadust austada ELi õiguskorda ja kehtestatud piiriülese koostöö ja vastastikuse usalduse põhimõtteid; kutsub

liikmesriike üles varustama oma õiguskaitse- ja õigusasutusi vajaliku oskusteabe ja vahenditega, mis võimaldaksid neil tõhusalt toime tulla üha suureneva arvu ebaseaduslikku veebisisu käsitlevate juhtumitega ja sisu eemaldamist puudutavate vaidluste lahendamisega, ning parandama õiguskaitse kättesaadavust digiteenuste valdkonnas;

15. rõhutab, et konkreetset sisu võidakse ühes liikmesriigis pidada ebaseaduslikuks, kuid teises liikmesriigis kuulub see väljendusvabaduse õiguse alla; rõhutab, et selleks, et kaitsta väljendusvabadust, vältida seaduste vastuolu, põhjendamatut ja ebatõhusat asukohapõhist tõkestust ning luua ühtlustatud digitaalne ühtne turg, ei tohiks veebimajutusteenuse pakkujatelt nõuda teabe eemaldamist või sellele juurdepääsu tõkestamist, kui see teave on seaduslik liikmesriigis, kus nad on asutatud või kus elab või on asutatud nende nimetatud seaduslik esindaja; tuletab meelde, et riiklikud ametiasutused saavad jõustada üksnes nende territooriumil asutatud teenuseosutajatele adresseeritud sõltumatute pädevate asutuste eemaldamiskorraldusi; peab vajalikuks tugevdada liikmesriikidevahelise koostöö mehhanisme komisjoni ja asjaomaste liidu ametite toetusel; nõuab liikmesriikidevahelist struktureeritud dialoogi, et selgitada välja teatavat liiki sisuga seotud riskid ja teha kindlaks selliste riskide hindamisel liikmesriikide vahel esinevad võimalikud erinevused;

16. rõhutab, et ebaseaduslik sisu tuleks eemaldada selle majutuskohas ja pelgalt edastamisega tegelevatelt vahendajatelt ei tohiks nõuda sisule juurdepääsu tõkestamist;

17. on kindlalt veendunud, et praegust digiteenuseid reguleerivat ELi õigusraamistikku tuleks ajakohastada, et tegeleda liikmesriikidevahelisest killustatusest ja uutest tehnoloogiatest tulenevate probleemidega, nagu profiilianalüüsi sage kasutamine ja kõiki eluvaldkondi puudutav algoritmipõhine otsustamine, ning tagada õigusselgus ja põhiõiguste, eriti väljendusvabaduse ja privaatsusõiguse austamine tulevikukindlal viisil, arvestades tehnoloogia kiiret arengut;

18. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle võtta vastu ühtlustatud lähenemisviis digiteenuste osutajate, sealhulgas veebipõhiste vahendajate kohustustele, et vältida siseturu killustumist ja eeskirjade ebajärjepidevat jõustamist; kutsub komisjoni üles pakkuma välja kõige tõhusamaid ja tulemuslikumaid lahendusi siseturu kui terviku jaoks, vältides seejuures uut tarbetut halduskoormust ning hoides digitaalse ühtse turu avatud, õiglase, turvalise ja konkurentsivõimelisena kõigi osalejate jaoks; rõhutab, et digiteenuste osutajate vastutuskord peab olema proportsionaalne, ei tohi seada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid ebasoodsasse olukorda ega põhjendamatult piirata innovatsiooni ja juurdepääsu teabele;

19. on seisukohal, et reform peaks tuginema kehtiva ELi õiguse, eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse ning praegu läbi vaadatava eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi tugevale alusele ja täielikule järgimisele ning selles tuleks austada muude valdkondlike vahendite, nagu audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ülimuslikkust; rõhutab, et e-kaubanduse eeskirjade ajakohastamine võib mõjutada põhiõigusi; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon oleks oma lähenemisviisis eriti valvas ja integreeriks eeskirjadesse nende läbivaatamisel rahvusvahelised inimõiguste standardid;

20. rõhutab, et üksikkasutajate praktiline suutlikkus mõista andmete ökosüsteemide keerukust ja nendes orienteeruda on äärmiselt piiratud, nagu ka nende suutlikkus tuvastada, kas nende saadav teave ja kasutatavad teenused on neile kättesaadavad samadel tingimustel kui teistele kasutajatele; palub seetõttu komisjonil seada digiteenuste õigusakti keskmesse läbipaistvus ja diskrimineerimiskeeld;

21. nõuab kindlalt, et digiteenuste õigusakti eesmärk peab olema tagada veebiteenuste ja diskrimineerimiseta digikeskkonna toimimise suur läbipaistvus; rõhutab, et lisaks kehtivale tugevale õigusraamistikule, mis kaitseb eraelu puutumatust ja isikuandmeid, on vaja veebiplatvormide kohustust tagada algoritmide seaduslik kasutamine; kutsub seetõttu komisjoni üles töötama välja e-kaubanduse direktiivil põhinevat korda, mis määratleks selgelt teenuseosutajate vastutuse nende kasutajate ees seisvate riskidega tegelemisel ja nende õiguste kaitsmisel ning näeks ette algoritmide läbipaistvuse ja selgitatavuse kohustuse, karistused selliste kohustuste jõustamiseks, inimsekkumise võimaluse ja muud meetmed, nagu iga-aastased sõltumatud auditid ja spetsiaalsed stressitestid, et aidata nõudeid täita ja tagada nende täitmine;

22. rõhutab, et mõned digiteenuste osutajad peavad suutma kasutajaid üheselt tuvastada veebiväliste teenustega võrdväärsel viisil; märgib, et teenuse kasutajaks registreerimisel koguvad veebiplatvormid mittevajalikult isikuandmeid, nagu mobiiltelefoni number, mida põhjustab sageli ühtse sisselogimise võimaluse kasutamine; rõhutab, et isikuandmete kaitse üldmääruses kirjeldatakse selgelt võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, millega piiratakse kogutud andmeid ainult eesmärgi seisukohalt rangelt vajalikega; soovitab, et veebiplatvormid, kes toetavad valitseva turuosaga ühtse sisselogimise teenust, peaksid olema kohustatud toetama ka vähemalt üht mittekaubanduslikul, detsentraliseeritud ja koostalitlusvõimelisel raamistikul põhinevat avatud tuvastamissüsteemi;

23. rõhutab, et kui on vaja teatavat liiki ametlikku identimist väljaspool internetti, tuleb luua samaväärne turvaline veebipõhine e-identimise süsteem; on arvamusel, et veebis tuvastamist saab edendada eIDASe määruse e-identimise piiriülese koostalitluse jõustamisega kogu Euroopa Liidus; palub komisjonil uurida võimalust luua erasektori ühtsete sisselogimissüsteemide asemel ühtne Euroopa sisselogimissüsteem ja kehtestada digiteenuste osutajatele kohustus pakkuda alati ka vaikimisi seatud ise sisselogimise võimalust; rõhutab, et seda teenust tuleks arendada nii, et identifitseeritavate sisselogimisandmete kogumine sisselogimisteenuse osutaja poolt on tehniliselt võimatu ja kogutavate andmete hulk on võimalikult väike; soovitab seetõttu komisjonil uurida ka digiteenuste kasutajate kontrollisüsteemi loomist, et tagada isikuandmete kaitse ja vanusekontroll, eriti alaealiste puhul, kusjuures seda süsteemi ei tohiks kasutada kaubanduslikel eesmärkidel ega kasutajate saidiüleseks jälgimiseks; rõhutab, et neid sisselogimis- ja kontrollisüsteeme tuleks kohaldada ainult digiteenuste suhtes, mille puhul on nõutav isiku tuvastamine, autentimine või vanuse kontrollimine; tuletab meelde, et liikmesriigid ja liidu institutsioonid peavad tagama, et e-identimine on turvaline, läbipaistev ja töötleb ainult kasutaja tuvastamiseks vajalikke andmeid, seda kasutatakse üksnes seaduslikul, aga mitte kaubanduslikul eesmärgil ning seda ei kasutata selleks, et piirata üldist juurdepääsu internetile või jälgida kasutajaid saidiüleselt;

24. peab hädavajalikuks vastutust käsitlevate eeskirjade täielikku ühtlustamist ja selgitamist ELi tasandil, et tagada kogu ELis kasutajate põhiõiguste ja -vabaduste austamine; on arvamusel, et kõnealustes eeskirjades tuleks säilitada selliste vahendajate vastutusest vabastamine, kes ei ole tegelikult teadlikud ebaseaduslikust tegevusest või teabest oma platvormil; väljendab muret selle pärast, et hiljutised riikide õigusaktid vihakõne ja väärinfo vastu võitlemiseks toovad kaasa eeskirjade suureneva killustumise ja põhiõiguste kaitse taseme langemise ELis;

25. nõuab, et sel eesmärgil esitataks seadusandlikud ettepanekud, mis hoiaksid digitaalse ühtse turu avatuna ja konkurentsivõimelisena, nähes ette ühtlustatud nõuded, et digiteenuste osutajad kohaldaksid mõjusaid, sidusaid, läbipaistvaid ja õiglasi menetlusi ja menetluslikke tagatisi ebaseadusliku sisu eemaldamiseks kooskõlas liikmesriigi ja Euroopa õigusega, sealhulgas ühtlustatud teavitamise ja meetmete menetluse kaudu;

26. on sellega seoses veendunud, et seoses vastutusega kolmandate isikute sisu eest vajavad veebiplatvormid tingimata selgeid eeskirju, nõudeid ja kaitsemeetmeid; teeb ettepaneku kehtestada ebaseadusliku sisu tõhusaks tuvastamiseks ja eemaldamiseks ühine õigusraamistik;

27. rõhutab, et eeskirju teavitamise ja meetmete mehhanismide kohta peaksid täiendama nõuded platvormidele võtta erimeetmeid, mis on proportsionaalsed nende ulatuse ning tehnilise ja tegevussuutlikkusega, et tõhusalt tegeleda ebaseadusliku sisu esinemisega nende teenustes; tunnistab seetõttu, et kui see on tehniliselt teostatav, siis võib sõltumatute pädevate asutuste piisavalt põhjendatud korralduste alusel ja sisu spetsiifilist konteksti täiel määral arvesse võttes nõuda digiteenuste osutajatelt, et nad otsiksid perioodiliselt konkreetset sisu, mille kohus on juba ebaseaduslikuks tunnistanud, tingimusel et sellise ettekirjutusega seotud teabe jälgimine ja otsimine piirdub teabega, mis edastab sõnumit, mille sisu ei erine olulisel määral sisust, mille alusel tuvastati õigusvastasus, ja mis sisaldab ettekirjutuses nimetatud elemente, mis kooskõlas Euroopa Kohtu 3. oktoobri 2019. aasta otsusega kohtuasjas C-18/18 ([8]) on identsed või samaväärsed sellises ulatuses, mis ei nõuaks teenusepakkujalt selle sisu eraldi hindamist;

([8]) Euroopa Kohtu 3. oktoobri 2019. aasta otsus, Eva Glawischnig-Piesczek *vs.* Facebook Ireland Limited, C-18/18, EU:C:2019:821.

Teisipäev, 20. oktoober 2020

28. märgib, et konkreetsed meetmed tuleks jätta platvormide valida; toetab tasakaalustatud lähenemisviisi, mis põhineb sidusrühmadega peetaval dialoogil ja platvormidega kaasnevate riskide hindamisel, samuti selget vastutusahelat, et vältida tarbetut regulatiivset koormust platvormidele ning tarbetuid ja ebaproportsionaalseid põhiõiguste piiranguid, eelkõige mis puudutab väljendusvabadust, juurdepääsu teabele, sealhulgas poliitiliste ideede kohta, ja õigust eraelu puutumatusele; rõhutab, et teatavaid kohustusi saab rohkem täpsustada valdkondlike õigusaktidega; rõhutab, et sel eesmärgil võetud meetmed ei tohi endast kujutada *de jure* ega *de facto* üldist järelevalvenõuet;

29. rõhutab, et lisaks vastuväitemenetlustele on vaja asjakohaseid kaitsemeetmeid ja nõuetekohase menetluse kohustust, sealhulgas inimjärelevalve ja -kontrolli nõuet, et võimaldada sisu omanikel ja üleslaadijail oma õigusi asjakohaselt ja õigeaegselt kaitsta ning tagamaks, et eemaldamis- või tõkestamisotsused on seaduslikud, täpsed, hästi põhjendatud, kaitsevad kasutajaid ja austavad põhiõigusi; rõhutab, et süstemaatiliselt ja korduvalt valesid või kuritahtlikke teateid esitavate isikute suhtes tuleks võtta sanktsioone; tuletab meelde, et lisaks vastuväitemenetlustele ja vaidluste kohtuvälisele lahendamisele platvormide poolt kooskõlas platvormisisese kaebussüsteemiga peaks olema võimalik kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit, et tagada õigus tõhusale õiguskaitsevahendile;

30. toetab piiratud vastutust sisu eest käsitleva praeguse raamistiku säilitamist ja päritoluriigi põhimõtet, kuid peab väga oluliseks eemaldamistaotluste paremat koordineerimist riiklike pädevate asutuste vahel; rõhutab, et ebaseaduslik sisu tuleks eemaldada selle majutuskohas; rõhutab, et selliste korralduste suhtes tuleks kohaldada õiguslikke kaitsemeetmeid, et vältida kuritarvitamist ja tagada põhiõiguste täielik austamine; rõhutab, et pädevate asutuste eemaldamistaotlused peaksid olema konkreetsed ja sisaldama selget viidet eemaldamise õiguslikule alusele; rõhutab, et teenuseosutajate suhtes, kes ei täida seaduslikke korraldusi, tuleks kohaldada tõhusat järelevalve- ja jõustamismehhanismi, sealhulgas proportsionaalseid sanktsioone, võttes arvesse nende tehnilist ja tegevussuutlikkust;

31. tuletab meelde, et digiteenuste osutajatelt ei tohi seadusega nõuda oma kasutajate või abonentide isikuandmete säilitamist õiguskaitse eesmärkidel, välja arvatud juhul, kui andmete sihtotstarbelist säilitamist nõuab sõltumatu pädev asutus täielikus kooskõlas liidu õiguse ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga; tuletab lisaks meelde, et selline andmete säilitamine peaks piirduma sellega, mis on rangelt vajalik seoses säilitatavate andmete kategooriate, mõjutatud sidevahendite, asjaomaste isikute ja vastu võetud säilitamistähtajaga;

32. on seisukohal, et põhiõiguste kaitsmiseks tuleks digiteenuste õigusaktis kehtestada eeskirjad, mille eesmärk on tagada, et digiteenuste osutajate teenuste osutamise tingimused oleksid selged, läbipaistvad ja õiglased ning kasutajatele hõlpsasti kättesaadavad; taunib asjaolu, et mõnede sisuplatvormide teenuste osutamise tingimused sunnivad õiguskaitseametnikke kasutama isiklikke kontosid teatavate kaebuste uurimiseks, mis kujutab endast ohtu nii nendele uurimistele kui ka isiklikule turvalisusele, nõuab, et liikmesriigid koordineeriksid tõhusamalt õiguskaitse järelmeetmeid seoses ebaseadusliku sisuga, millest on teatatud; tuletab meelde, et pädevate asutuste edastatud eemaldamiskorraldus peab alati põhinema seadusel, mitte teenuseosutajate teenuste osutamise tingimustel;

33. palub komisjonil tagada, et kasutajatel oleks juurdepääs mitmekesisele ja kvaliteetsele veebisisule eesmärgiga tagada kodanike piisav teavitamine; ootab, et digiteenuste õigusakt tagaks, et kvaliteetne meediasisu on kolmandate isikute platvormidel hõlpsasti juurdepääsetav ja leitav ning sisu eemaldamine on kooskõlas inimõiguste standarditega ja piirdub sisuga, mis on ilmselgelt ebaseaduslik või sõltumatu pädeva asutuse poolt ebaseaduslikuks tunnistatud; rõhutab, et seadusliku sisu suhtes ei tohiks kohaldada juriidilisi eemaldamis- ega tõkestamiskohustusi;

34. toetab ulatuslikumat dialoogi liikmesriikide, pädevate asutuste ja asjaomaste sidusrühmade vahel eesmärgiga arendada, hinnata ja parandada pehme õiguse lähenemisviise, nagu väärinfot käsitlev ELi tegevusjuhend, et veelgi rohkem tegeleda seadusliku sisu kategooriate, sealhulgas väärinfoga; ootab komisjonilt suuniseid, mis sisaldavad suurema läbipaistvuse eeskirju sisu modereerimise ja reklaamipoliitika kohta eraldi vahendis, mis on lisatud digiteenuste õigusaktile, tagamaks, et seaduslikku sisu eemaldatakse ja tõkestatakse tingimuste kohaselt võimalikult vähe; palub komisjonil ka luua

raamistik, millega keelataks platvormidel kontrollida täiendavalt meediateenuste osutaja vastutusel pakutavat sisu, mille suhtes kehtivad konkreetsed standardid ja järelevalve;

35. rõhutab lisaks, et kasutajatele tuleks anda rohkem valikuvõimalusi ja suurem kontroll sisu üle, mida nad näevad, sealhulgas rohkem valikuvõimalusi sisu järjestamise viisi osas ja võimalus loobuda igasugusest sisu kureerimisest; on kindlalt veendunud, et soovitussüsteemid peaksid olema üles ehitatud ja toimima kasutajasõbralikult ja täiesti läbipaistvalt;

36. on seisukohal, et vastutuse (nii era- kui ka avalikus sektoris) ja tõenditel põhineva poliitikakujunduse jaoks on vaja usaldusväärseid andmeid ebaseadusliku tegevuse esinemissageduse ja selle vastu võitlemise kohta ning ebaseadusliku veebisisu eemaldamise kohta, samuti usaldusväärseid andmeid veebiplatvormide sisu kureerimise algoritmide kohta;

37. nõuab sellega seoses, et platvormidele kehtestataks iga-aastase, kõikehõlmava ja järjepideva avaliku aruandluse kohustus, mis oleks proportsionaalne nende ulatuse ja tegevussuutlikkusega ning hõlmaks täpsemalt nende sisu modereerimise menetlusi, sealhulgas teavet ebaseadusliku veebitegevuse vastu vastu võetud meetmete kohta ja standardseid andmeid eemaldatud sisu hulga ning eemaldamise põhjuste ja aluste kohta, saadud eemaldamistaotluste liigi ja põhjenduse, tagasilükatud taotluste arvu ja tagasilükkamise põhjuste kohta; rõhutab, et sellised aruanded, mis hõlmavad konkreetsel aastal võetud meetmeid, tuleks esitada järgneva aasta esimese kvartali lõpuks;

38. nõuab lisaks, et ka riiklikele ametiasutustele kehtestataks iga-aastase avaliku aruandluse kohustus, mis hõlmaks standardseid andmeid eemaldamistaotluste arvu ja nende õiguslike aluste, halduslikult või kohtulikult vaidlustatud eemaldamistaotluste arvu ning menetluste tulemuste (märkides ära tulemused, mille kohaselt sisu või tegevus oli loetud ebaseaduslikuks ekslikult) ja karistuste määramise otsuste koguarvu, sealhulgas määratud karistuse liigi kirjelduse kohta;

39. väljendab muret selle pärast, et seire- ja järelevalveasutused on killustatud ning nende rahalised ja inimressursid on dokumenteeritult napid; nõuab suuremat koostööd liikmesriikide vahel seoses digiteenuste regulatiivse järelevalvega;

40. on seisukohal, et digiteenuste õigusakti nõuetekohase jõustamise tagamiseks tuleks selles sätestatud menetluste, menetluslike tagatiste ja läbipaistvuskohustuste järgimise järelevalve digitaalsel ühtsel turul ühtlustada; toetab sellega seoses tugevat ja ranget jõustamist sõltumatu ELi järelevalvestruktuuri poolt, millel on pädevus määrata trahve, hinnates selgelt määratletud tegureid, nagu proportsionaalsus, tehnilised ja korralduslikud meetmed ning hooletus; on veendunud, et see peaks hõlmama võimalust võtta trahvide aluseks teatav protsent äriühingu aasta kogukäibest;

41. rõhutab, et digiteenuste osutajate sisepoliitika ja algoritmide auditeerimisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta liidu õigust, eriti teenuste kasutajate põhiõigusi, võttes arvesse mittediskrimineerimise ning väljendus- ja teabevabaduse tähtsust avatud ja demokraatlikus ühiskonnas ning avaldamata tundlikku äriteavet; rõhutab tungivalt, et kaebuse alusel või järelevalveasutuste algatusel tuleb hinnata, kas ja kuidas digiteenuste osutajad sisu võimendavad, näiteks soovitusmootorite ja optimeerimisfunktsioonidega, nagu automaatne täitmine ja trendimine;

42. on seisukohal, et platvormide ja riiklike pädevate asutuste koostatud läbipaistvusaruanded tuleks teha üldsusele kättesaadavaks ning neid tuleks analüüsida, et tunda ära struktuurseid suundumusi eemaldamise, avastamise ja tõkestamise alal ELi tasandil;

43. rõhutab, kui oluline on anda kasutajatele volitused oma põhiõiguste jõustamiseks internetis, sealhulgas kergesti juurdepääsetavate, erapooletute, läbipaistvate, tõhusate ja vabade kaebuste esitamise menetluste, üksikisikutele ja ettevõtjatele mõeldud ebaseaduslikust sisust ja kuritegelikust käitumisest teavitamise mehhanismide, õiguskaitsevahendite ja haridusmeetmete kaudu ning suurendades teadlikkust andmekaitseküsimustest ja laste turvalisusest internetis;

44. arvab, et uuenduslike ärimudelite õitsengu võimaldamine ja digitaalse ühtse turu tugevdamine, kõrvaldades digiteenuste vaba liikumist pärssivad takistused ja vältides uute põhjendamatute riigisiseste tõkete kehtestamist, on osutunud varasemate kogemuste põhjal tulemuslikuks ning sellise lähenemisviisi jätkumine vähendaks siseturu killustumist; on lisaks seisukohal, et digiteenuste õigusakt võib pakkuda võimalusi kodanike teadmiste ja oskuste arendamiseks digitaliseerimise valdkonnas, tagades samal ajal tarbijakaitse kõrge taseme, sealhulgas kaitstes turvalisust internetis;

45. rõhutab, et kokkulepitud küberruumi turvalisuse põhistandardid on hädavajalikud, et digiteenused oleksid kodanikele võimalikult kasulikud; märgib seetõttu, et liikmesriigid peavad võtma kiiresti kooskõlastatud meetmeid, et tagada põhiline küberhügieen ja ennetada välditavaid küberruumi ohte, sealhulgas seadusandlike meetmete abil;

46. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.